

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 386/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátskou kanceláriou, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cdo 172/2021 a proti postupu Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 17Cpr/2/2013 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj svojho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cdo 172/2021 (ďalej aj „napadnutý postup najvyššieho súdu“) a postupom Okresného súdu Košice II (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17Cpr/2/2013 (ďalej aj „napadnutý postup okresného súdu“). Sťažovateľ zároveň navrhuje prikázať najvyššiemu súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov, uplatňuje si primerané finančné zadosťučinenie v celkovej výške 3 480 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Počas konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa nadobudol účinnosť § 18m ods. 1 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého sa Okresný súd Košice I od 1. júna 2023 označuje ako Mestský súd Košice (ďalej aj „mestský súd“).

Podľa ods. 2 tohto ustanovenia výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcov a prísediacich z radov občanov k štátu prechádzajú od 1. júna 2023 z Okresného súdu Košice II a Okresného súdu Košice-okolie na Mestský súd Košice. V napadnutom konaní tak po 1. júni 2023 je oprávnený a povinný konať Mestský súd Košice ako právny nástupca okresného súdu. Napadnuté konanie okresného súdu je evidované na mestskom súde pod sp. zn. K2-17Cpr/2/2013 (<https://www.justice.gov.sk/sudy-a-rozhodnutia/overenie-presunu-spisu-v-ramci-sudnej-mapy/?znacka=17Cpr/2/2013&sudId=149>).

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 2. júla 2020 dovolanie vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 17Cpr/2/2013. Okresný súd postúpil spisový materiál najvyššiemu súdu 10. decembra 2020, ale najvyšší súd ho 19. mája 2021 vrátil okresnému súdu z dôvodu absencie plnomocenstva na zastupovanie sťažovateľa v dovolacom konaní. Okresný súd opätovne postúpil predmetný súdny spis najvyššiemu súdu 3. júna 2021 už aj s príslušným plnomocenstvom. Najvyšší súd následne rozhodol o dovolaní sťažovateľa 24. mája 2023.

4. Sťažovateľ dĺžku dovolacieho konania vedeného na najvyššom súde pod sp. zn. 9 Cdo 172/2021 už raz napadol ústavnou sťažnosťou z 3. januára 2023, ktorú ústavný súd odmietol uznesením č. k. I. ÚS 99/2023-18 zo 16. februára 2023 ako zjavne neopodstatnenú.

5. Zároveň sťažovateľ napádal dĺžku pôvodného konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 17 Cpr/2/2013 ústavnou sťažnosťou z 1. apríla 2020 (ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nálezom č. k. III. ÚS 169/2020-65 z 28. januára 2021) a ústavnou sťažnosťou z 3. septembra 2021 (ústavný súd jej nevyhovел nálezom č. k. III. ÚS 532/2021-40 z 12. novembra 2021).

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že okresný súd, ako aj najvyšší súd spôsobili v konaní o jeho dovolaní prietahy. Hoci sám sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti uviedol, že najvyšší súd rozhodol vo veci jeho dovolania ešte pred podaním ústavnej sťažnosti, toto rozhodnutie v čase podania ústavnej sťažnosti ešte nebolo doručené sťažovateľovi, a preto sa domnieva, že jeho právna neistota naďalej trvá. Sťažovateľ zároveň podotkol, že najvyšší súd postupoval neefektívne, pretože plnomocenstvo si mohol vyžiadať sám a nemusel preto vracat spis okresnému súdu. Sťažovateľ napriek tomu, že predmetné konanie bolo právoplatne ukončené ešte pred podaním jeho dovolania vo svojej ústavnej sťažnosti tvrdil, že konanie ako celok nebolo ukončené ani po 10 rokoch a dvoch mesiacoch od podania žaloby. Paradoxne sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti nežiadal preskúmať celkovú dĺžku konania, ale iba dĺžku dovolacieho konania, no pritom prihliadnuť aj na ďalšie aspekty (celkovú dĺžku konania, stále nie je rozhodnuté o výške trov konania, ide o pracovnoprávny spor a vyšší vek sťažovateľa).

7. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti poukázal na to, že v napadnutom konaní išlo o jednoduchý pracovnoprávny spor, sťažovateľ žiadnym spôsobom nezapríčinil prietahy v konaní, ktoré preto možno pripočítat iba neefektívnej činnosti a nečinnosti okresného súdu a najvyššieho súdu.

8. Vo vzťahu k finančnému zadosťučeniu sťažovateľ uviedol, že subjektívne pociťuje právnu neistotu, ktorá znižuje jeho dôveru v materiálny právny štát. Sťažovateľ vyčítal okresnému súdu dĺžku konania v období od 26. februára 2021 (dátum právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 169/2020-65 z 28. januára 2021) do 3. júna 2021 (dátum, keď mal dovolací súd k dispozícii kompletný súdny spis na rozhodnutie) a uplatnil si primerané finančné zadosťučenie vo výške 380 eur. Najvyššiemu súdu vyčítal sťažovateľ obdobie od 3. júna 2021 do podania ústavnej sťažnosti (29. mája 2023), za ktoré si uplatnil primerané finančné zadosťučenie vo výške 3 100 eur. Sťažovateľ tieto sumy podoprel pomerne zložitým výpočtom, keď uviedol, že za prvé dva roky trvania konania si uplatňuje finančné zadosťučenie vo výške 350 až 462 eur za rok, pričom za nasledujúce časové obdobie po prvých dvoch rokoch si uplatňuje sumu 700 až 930 eur za rok. Výslednú sumu navýšil o 50 % z dôvodu zachovania vzťahu primeranosti medzi utrpenou ujmom a poskytnutým odškodnením, o 20 % z dôvodu, že na priesťahoch nemal žiadne zavinenie, a ďalších 20 % z dôvodu, že priesťahy vznikli z dôvodu nečinnosti okresného súdu a najvyššieho súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napadnutým postupom okresného súdu a najvyššieho súdu došlo k porušeniu sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov, resp. jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98). Vzhľadom na už uvedené mohol ústavný súd preskúmať namietané porušenie všetkých označených práv (t. j. podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) spoločne.

11. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

K namietanému postupu najvyššieho súdu:

12. Podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov je odstránenie stavu právnej neistoty (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02) alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

13. Ústavný súd v prvom rade podotýka, že sťažovateľ vyčítal najvyššiemu súdu dĺžku napadnutého dovolacieho konania v trvaní 1 roka a 11 mesiacov. Takúto dĺžku dovolacieho konania nemožno považovať za ideálnu, ale ústavný súd zdôrazňuje, že v napadnutom pracovnoprávnom spore vo veci už bolo vydané konečné a právoplatné rozhodnutie. Táto okolnosť sama osebe signifikantne

znižuje mieru právnej neistoty, ktorej mal byť sťažovateľ vystavený v dovolacom konaní. Navyše sám sťažovateľ uviedol, že najvyšší súd v tomto dovolacom konaní rozhodol už 24. mája 2023, t. j. päť dní pred podaním samotnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

14. Ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv označenými orgánmi verejnej moci ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (IV. ÚS 632/2018, II. ÚS 176/2019). Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nedochádzalo k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 223/2010, III. ÚS 462/2017, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018). Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je totiž aj požiadavka, aby ústavná sťažnosť smerovala proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020). Prednesené právne názory ústavného súdu sú akceptované aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudky Obluk proti Slovenskej republike, body 62 a 63 a Mazurek proti Slovenskej republike).

15. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému postupu najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému postupu okresného súdu:

16. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov opakovane konštatuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený vo svojej doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

17. Okresnému súdu sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti vyčítal približne trojmesačné obdobie v rámci dovolacieho konania (od 26. februára 2021 do 3. júna 2021). Ústavný súd ale v tomto kontexte konštatuje, že v tomto prípade nemohlo ísť zo strany okresného súdu o prietahy v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označeného základného práva. Ústavný súd preto ústavnú

sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. augusta 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu